

ra épülő korszerűsítés volt – természetesen az adott feltételek keretében. Így az 1910 körüli időben kialakult egy olyan falukép, amely tájlag jellegzetes, bizonyos hagyományokat őrző, esztétikai értékeket hordozó együttesnek tekinthető, s 1950 körül – még bolygatatlan állapotában – méltán keltette fel az Országos Műemléki Felügyelőség figyelmét. Hollókő tehát az északi magyar háztérületen jól képviselheti a népi építészet egy újabb szakaszát, míg a régebbi korok emlékeit e területről Parádón és Balassagyarmaton őrzik. (Lásd az első borítón)

Barabás Jenő

Az Ófalu fejlesztési terve

Népi építészeti emlékeink védelme során lényegében két utat járhatunk be. Egyik során az emléket kiszakítva környezetéből – mintegy múzeumi tárgyként kezelve – védett együttesekben, skanzenekben helyezik el azokat. A másik során, amelyet a műemlékvédelem művel, helyszínen, népi építészeti együttesekben vagy egyedileg védjük meg, állítjuk helyre emlékeinket. Az együttesben való védelem kiemelkedő, ma már bátran mondhatjuk, világhírű példája Hollókő.

Hollókővel, az Ófaluval mint összefüggő egésszel az 1954-es, 1960-as években foglalkoztunk először. A védelmi elképzelések csak a falu egy részére terjedtek ki. Az 1968-as műemléki rendezési terv, majd az ezt követő 1974-es városépítészeti terv és az 1982-ben kiadott új műemléki rendezési terv a területi védelemre építette és a történeti állapotnak megfelelően fokozatosan kibővítette a védett terület határát a Pajtásárokktól a váraljáig. A terv nemcsak az egyedi védelemmel, hanem a várral, várhegygel, az Öregszőlő, Pusztaszőlő területével is foglalkozott, hiszen Hollókő 1977 óta egy tájvédelmi körzet területén fekszik.

A portánkénti vizsgálat szerint az a korábbi célkitűzésünk, hogy a falu e része lakóhelyként maradjon fenn, ma már nem tartható. A terv lakó-üdülő körzetté nyilvánítja Hollókőt. A védett területen az önállóan számozott porták száma a foghíjakkal együtt 98. Természetesen változatlan célunk az, hogy a lakófunkció fennmaradjon, és ennek érdekében az ott lakók korszerűsítsék épületeiket. Ezt a munkát műemléki támogatással is szorgalmazzuk. Jelenleg a középületek száma 26. Terveink szerint ez további 20 épülettel bővülne, és szorgalmazzuk a magánérőből nyaraló céljára történő helyreállításokat is.

Az Országos Műemléki Felügyelőség a hollókői helyreállításokra ez ideig kb. 20 millió Ft-ot fordított. Emellett a tanács finanszírozta az épületvásárlásokat és fedezte az új földkábeles közvilágítás megoldását is. A további közhasznú helyreállításokra kb. 13 millió Ft-ot kellene még fordítanunk. Az igényelt 6 részleges és 11 teljes épületrekonstrukció újabb 13 millió Ft-ba kerülne. Feladatunk a falu felett álló középkori vár helyreállításának befejezése, amelyre még 15 millió Ft-ot kell fordítanunk. Reméljük, hogy a megyei és helyi tanács, az OKTH, a Hollókői Intéző Bizottság és az OMF közös tevékenységében a helyreállító munkánk tovább folytatódik, és bízunk abban, hogy kb. 10 év alatt be is fejeződik.

Dr. Komjáthy Attila

Az infrastrukturális fejlesztésről

Hollókő két évtizeddel ezelőtt elhatározott helyreállításának egyik alapvető feltétele a község közműellátásának, közlekedési kapcsolatainak javítása.

Az 1960-as évek elejétől meglévő községi vízműről a *vezetékes vízellátás* megoldható. A vízbeszerzési gondok miatt azonban a Nógrád megyei Víz- és Csatornamű Vállalat kötelező feladatai között a megyei tanács előírta a hollókői vízbázis bővítését. A felszínközeli víztermelő kutak vízminősége és -mennyisége nem volt megfelelő, ezért jelenleg a mélységi vízkészlet kutatása van folyamatban. A sikeres kutatás után a kút kiépítésével és a rendszerbe való bekapcsolásával az egyre növekvő üdülőforgalom igényei is kielégíthetők, a nyári csúcspozitív időszakban már most is fellépő vízhiány megszüntethető.

A község lakossága közkifolyóról egyébként teljesen ellátottnak tekinthető, a lakott lakások 59%-a a közműves vízellátásba bekapcsol.

A községben nincs *szennyvízcsatorna-hálózat*. A közműves vízzel ellátott lakások és intézmények szennyvizének elhelyezése egyedi szennyvíztárolókban történik, a talajviszonyok ugyanis a szikkasztás lehetőségét kizárják. Már az V. ötéves tervben jóváhagyták a védett falurész csatornázását és az ehhez kapcsolódó tisztítómű építését, ez azonban a jelentős többletköltségek miatt nem valósult meg. A jelenlegi elképzelések szerint a megyei tanács saját beruházásaként, az OKTH támogatásával 1984 végére elkészül-

het, első ütemben az ófalu csatornázása, és mivel a teljes községre rendelkezünk kiviteli tervvel, a következő tervidőszakban társulati formában kiépülhet a teljes hálózat. A csapadékvíz-elvezetést nyílt árkos rendszer oldja meg, amely a két közeli patakba továbbítja a vizet.

Hollókő közlekedési szempontból a jól ellátott települések közé tartozik. A forgalmi igényeket Szécsény és Pásztor irányába autóbuszok elégítik ki. A közúti kapcsolatok is jónak minősíthetők, a bekötő út felújítása 1983-ban elkészült. A községben a tanácsi úthálózat 2,5 km, ez teljes hosszban korszerű burkolattal ellátott. A nyári idegenforgalmi csúcscok idején parkolási gondok mutatkoznak, ennek megoldására csak a helyi erőforrások mozgósításával, ideiglenes burkolású parkoló kialakításával van lehetőség.

A település hír-összeköttetése a megyére jellemző módon időszakosan korlátozott. A hír-összeköttetés javítása a szécsényi Crossbar központ VII. ötéves tervi üzemeltetése után várható. Az elektromos hálózat rekonstrukciója és az igényeknek megfelelő közvilágítás kiépítése befejeződött.

Összességében elmondható, hogy Hollókő infrastrukturális ellátása, építészeti emlékei, üdülőfalu és idegenforgalmi település funkciójából adódó igényei miatt az alapfokú települések megyei szintjét lényegesen meghaladja. További feladatunk a megoldásra váró kérdések rendezése.

C. Becker Judit

Hollókő szerepe Nógrád megye idegenforgalmában

Az ország e kis megyéjének idegenforgalmi értékeit természeti szépségei, erdős dombok, munkásmozgalmi és népművészeti hagyományokat őrző emlékei alkotják. Sajátos a bányatörténeti múzeuma és a népi építészeti hagyományait egységben megőrző, a Cserhát lankái között megbúvó falu: Hollókő.

Hollókő ma már világszerte számon tartott műemléki falu, egyre jobban illeszkedik a Hollókő–Szécsény–Ipolytarnóc idegenforgalmi tengelyébe. Értékét növeli, hogy nem skanzen, rideg múzeum. A falumagot jelentő település házai, falai között a mindennapi élet zajlik. Megtalálható itt a tanácsháza, az óvoda, a tisztasági fürdő éppúgy, mint más feladatokat betöltő középület és lakóház. A falumúzeum, vászonház, fafaragóház gazdagítja a látnivalót, kínál gyakorlati lehetőséget az érdeklődők számára.

Idegenforgalmi kirendeltség és szakavatott idegenvezető segíti a vendégek kalauzolását. Ellátásukról kereskedelmi, ipari és egészségügyi szolgáltatóegységek gondoskodnak. Ma már nagyobb csoportok fogadására is alkalmas turisztaszállás, camping várja a vendégeket, hasonlóan a közkedvelt családi üdülőházak is. Étkezési, bevásárlási és postai szolgáltatási lehetőségek szolgálják az idelátogatók kényelmét.

A felsorolás ellenére sem tekintjük még Hollókőt minden szempontból kielégítőnek. Nagyon sok még a tennivaló azért, hogy a jelentős idegenforgalmi hely teljes díszében pompázzon és minden igényt kielégíthessen. Ezért is meleg szívvel gondolunk mindazokra, akik önzetlenül segítik Hollókő értékeinek feltárását, bemutathatóvá tételét, és kényelmet varázsolnak az idelátogató vendégeknek. Nevükben is szeretettel hívjuk–várjuk Hollókőre, kellemes kirándulásra, pihenésre, szórakozásra és az élő népi építészeti együttes megtekintésére.

Nyerges János

Részlet a kölcei szószejtartó himzésmintájából, XVII. sz. vége. Református Kollégium és Egyházművészeti Múzeum, Debrecen (Hornyák László rajza)